

Потривасва Н. В.
*Д-р екон. наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Агеєнко І. В.
*Аспірант,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
ingapelipkanich@gmail.com*

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У дослідженні подано аналіз забезпечення і відтворення основних засобів в сільськогосподарських підприємствах Миколаївської області. Розглянуто основні джерела їх оновлення. Окреслено основні напрямками раціонального використання основного капіталу в сфері інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємствах Миколаївської області. Обґрунтовано впровадження на високорентабельних підприємствах прискореної моделі списання вартості основних фондів з метою активізації процесу відтворення сільгосптехніки.

Ключові слова: відтворення, амортизація, основний капітал, коефіцієнт інтенсивного оновлення, коефіцієнт вибуття, коефіцієнт оновлення.

Найважливішим фактором виробництва, особливо в умовах науково-технічного прогресу при зниженні чисельності трудових ресурсів, зайнятих у виробництві, є матеріально-технічні ресурси, серед яких на підприємствах аграрної сфери провідну роль відіграють основні засоби виробництва. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України значно розширилося застосування ресурсозберігаючих технологій, що дозволило більш ефективно використовувати техніку, скоротити витрату пального і мастильних матеріалів (при традиційних технологіях їх на 1 га ріллі при її сучасній структурі потрібно 60-65 л, а при ресурсозберігаючих – 20-25 л), підвищити продуктивність праці [3]. Але забезпеченість сільськогосподарською технікою в розрахунку на 100 га посівів зернових і технічних культур в нашій країні в порівнянні з західноєвропейськими країнами приблизно в 10-12 разів нижче. Загалом, на сьогодні близько 10-15 млн. га земель в Україні і 0,5 млрд. га в інших країнах обробляється за допомогою полицевих знарядь. В умовах нашої країни це зумовлено в першу чергу фінансовою неспроможністю більшості сільськогосподарських

підприємств до закупівлі нової більш сучасної і якісної сільськогосподарської техніки та гербіцидів, що стримує застосування наукоємних технологій, становить серйозну перешкоду освоєння сучасних досягнень науково-технічного прогресу [1].

В результаті дослідження стану середньорічної вартості необоротних та оборотних активів підприємств аграрної галузі Миколаївської області встановлено, що найменший результат був у 2013 р., а саме – майже на 5% менше, ніж у 2012 р. та на 43,4% менше за показник звітного року. Аналогічно енергетичних потужностей та основної сільськогосподарської техніки у 2013 р. було зафіксовано менше, ніж в 2012 р. і 2014-2015 рр., менші показники спостерігалися тільки в 2011 р. З 2014 р. ситуація з технічною оснащеністю і енергозабезпеченістю сільського господарства Миколаївської області стала покращуватися, проте динаміка є не досить активною і не перевищує 5%. Решта техніки вимагає капітального ремонту, або повної її заміни. Наявна техніка в значній мірі виробила свій ресурс, показники її якості знизилися. За оцінками економістів, понад 90% машинно-тракторного парку області віку вище 10 років повністю зношене і вимагає термінової заміни [2]. Аналіз надходження основних видів техніки у 2015 році на сільськогосподарські підприємства Миколаївської області доводить, що дещо збільшилась лише кількість тракторів, сівалок, розкидачів добрив та зернозбиральних комбайнів тощо, потреба в новій техніці покрита далеко не повністю [4].

Для виправлення становища потрібно прийняття відповідної системи заходів, що передбачає необхідність глибокого аналізу практики формування і використання основних засобів в сільському господарстві.

Головним джерелом оновлення основних фондів в умовах діючої амортизаційної і податкової політики держави у сільськогосподарських підприємств залишаються амортизаційні відрахування. Амортизаційна політика більшості сільськогосподарських підприємств Миколаївської області свідчить про повільні темпи нарахування амортизації. Політика

уповільненого зростання призвела до збільшення фактичних термінів служби техніки і дефіциту грошових коштів амортизаційного фонду для своєчасної реновації основних засобів на підприємствах сільського господарства.

Специфічною формою і джерелом інвестування в сільському господарстві можна вважати фінансовий лізинг. Лізинг дозволяє придбати необхідну кількість техніки і виробляти великий обсяг робіт, тому застосування лізингу можна вважати економічно виправданим. Сьогодні механізм фінансового лізингу в аграрному секторі Миколаївської області використовується не досить активно, незважаючи на явні переваги лізингу для сільськогосподарських товаровиробників. У багатьох підприємств недостатньо фінансових коштів для проведення лізингових операцій, до того ж становище ускладнюється збитковістю більшості сільськогосподарських підприємств, що впливає на формування джерел поповнення основних фондів.

Узагальнюючи результати дослідження можемо зробити такі висновки. Парк сільськогосподарської техніки в Миколаївській області неухильно скорочується. Темпи розширеного відтворення сповільнилися у зв'язку з низьким рівнем інтенсивного оновлення основних фондів. Лізинг основних фондів здійснюється повільно через дефіцит власних джерел його фінансування. Амортизаційна політика підприємств залишається в рамках «старої схеми» 1980-х рр. і стає неефективною.

Список використаних джерел:

1. Дудак С. М. Основні технології обробітку ґрунту. Дискування : [Електронний ресурс] / С. М. Дудак // Агроеліта. – 2017. – Режим доступу : <http://agroprod.biz/2017/07/31/osnovni-tehnolohiji-obrobitku-gruntu-dyskuvannya/>
2. Офіційний сайт Головного управління статистики у Миколаївській області : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minagro.gov.ua/>
4. Сичова М. О. Оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств України через механізм фінансового лізингу / М. О. Сичова, Н. О. Шевченко // Агросвіт. – 2009. – № 11. – С. 31-33.

N. Potryvaieva, I. Aheienko. Problems of supply and reproduction of main agricultural departments in Mykolayiv region.

Summary

The study provides an analysis of the provision and reproduction of fixed assets in agricultural enterprises in the Mykolaiv region. The main sources of their updating are considered. The main directions of rational use of fixed capital in the field of investment activity of agricultural enterprises of the Mykolaiv region are outlined. The introduction of the accelerated model of the write-off of the value of fixed assets for the purpose of revitalization of the process of reproduction of agricultural machinery is substantiated at highly profitable enterprises.

Keywords: reproduction, depreciation, fixed capital, intensive renewal coefficient, retirement coefficient, renewal coefficient.

Райтер Н. І.

*Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри статистики та аналізу,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
b_natalka@ukr.net*

**ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕОДНОЗНАЧНІСТЮ
ВІДОБРАЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ**

Вказано на неоднозначність відображення забезпечень у фінансовій звітності як складової зобов'язань. Розглянуто процес формування агрегованого балансу як ключовий етап обробки фінансової інформації зокрема та здійснення фінансового аналізу загалом.

Ключові слова: забезпечення, зобов'язання, власний капітал, Баланс (Звіт про фінансовий стан), фінансовий аналіз, агрегований баланс

Неоднозначність відображення забезпечень у фінансовій звітності пов'язана з трактуванням їх як складової залученого капіталу. Таке трактування забезпечень спирається на П(с)БО 11 «Зобов'язання» в якому вказано, що «забезпечення – це зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу» [1].

З точки зору фінансового аналізу віднесення забезпечень до залученого капіталу є однобоким та недостовірним. По-перше такі забезпечення формуються зазвичай за рахунок власних коштів підприємства, носять резервний характер. В.С. Терещенко визначає виникнення зобов'язань як причину, а формування забезпечень як наслідок. [2, с.5] У зв'язку з цим віднесення забезпечень до залученого капіталу спотворює структуру пасивів